

1.2.2 Types gemeenschappelijk wonen

★ zie ook :

- [1.2.1 Wat is wel en wat is niet gemeenschappelijk wonen](#)
- [1.2.3 Varianten en bijzondere accenten](#)

In de fiche 1.2.1 worden de basiskenmerken van gemeenschappelijk wonen benoemd, dat zijn in het kort: bewoners uit verschillende huishoudens, die **vrijwillig** en **langdurig** samenleven, **ruimte delen**, **gemeenschappelijkheid** betrachten in **samenwerking**, **collectief zelfbeheer**, om het creëren van **sociale meerwaarde**

In grote lijnen kan je de types gemeenschappelijk wonen onderbrengen in 3 grote categorieën.

- CO-WONEN: met autonome woningen plus gedeelde ruimte, die niet per se binnenruimte moet zijn, maar wel de kenmerken van gemeenschappelijk wonen dienen, namelijk gemeenschapsvorming
- COHOUSEN: met volledig autonome woonsten plus gedeelde binnenruimte
- HUISDELEN: samenwonen binnen een gedeelde woning waar elk een privé ruimte heeft

Daarbinnen onderscheiden we nog subtypen.

CO-WONEN <i>autonome woonsten + gedeelde ruimte</i>	COHOUSEN <i>autonome woonsten + gedeelde <u>binnenruimtes</u> cohousing</i>	HUISDELEN <i>gedeelde woning, woongroep of leefgemeenschap</i>
DUBBELWONEN <i>2 woonsten</i>		
<i>o.a. + zorg =</i> kangoeroewonen of zorgwonen (decreet VL)	<i>met gedeelde binnenruimte</i>	<i>o.a. + zorg =</i> kangoeroewonen

co-wonen en cohousing

Bij co-wonen en cohousing gaat het om autonome woningen. Iedere bewoner heeft een eigen wooneenheid met naast slaap- en woonkamer ook een keuken en een badkamer. De woningen zijn

meestal compacter omdat er op projectniveau een aantal voorzieningen zijn: een grote keuken, eetzaal, atelier, gastenkamers, ontspanningsruimte, tuin, berging, ...

Co-wonen

Co-wonen leunt het dichtste aan bij traditioneel gegroepeerd wonen, zoals in appartementsgebouwen of woningclusters bij verkavelingen. Maar in tegenstelling tot cohousing worden hier geen leefruimtes gedeeld. Er zijn wel gedeelde niet-leefruimtes, en dat kunnen buitenruimtes zijn (tuin, terras, passerellen, ... als binnenruimtes (wasruimte, werkatelier, ...). Samenhuizen vzw beschouwt deze burengroepen als voorlopers van cohousing of als een lichte vorm er van, op voorwaarde dat er een gemeenschapsvormende functie hoort bij deze gedeelde ruimtes, dat de bewonersgroep dus een samenhangende gemeenschap heeft of opbouwt, en ook dat het dagelijks leven in collectief zelfbeheer wordt gedragen.

'ilot Picard' in Brussel

Dit is een voorbeeld van co-wonen met 19 huurappartementen. Het project is gestart als een klassiek appartementencomplex. Gaandeweg hebben de bewoners een aantal afspraken gemaakt om het geheel tot een cohousing te laten evolueren. Zij hebben geen medezeggenschap bij de keuze voor nieuwe burens, maar er ontstaat wel een sterke cohesie tussen de huidige bewoners.

ilot Picard, Brussel (immo urbani)

Cohousing

[zie: '2.1.2. Definitie en eigenschappen van cohousing']

Bij cohousing zijn er meer gedeelde ruimtes en is er bijvoorbeeld meestal wel een gedeelde keuken en eetzaal waar minstens een paar keer per week wordt

samen gegeten. Cohousing projecten zijn ook groter, men spreekt van idealiter 8 à 35 units. De units liggen op één site met centraal een 'common house'. De wagens worden gegroepeerd aan de buitenkant van de site, zodat het terrein verkeersvrij blijft, een rustige en kindvriendelijke ontmoetingszone.

Een cohousing is op die manier georganiseerd dat spontane interactie tussen de bewoners gestimuleerd wordt: er zijn wandelpaden, de postbedeling wordt gegroepeerd, elke woning heeft zicht op het commonhouse,...

In België zijn er sinds enkele jaren een (groeiend) aantal cohousings naar Deens model.

zie ook: 2.1.2 Definitie en eigenschappen van cohousing

Enkele voorbeelden:

Cohousing Vinderhoute

In Vinderhoute, een deelgemeente van Lovendegem, wonen sinds 2011 18 gezinnen in een cohousingproject. Elke woning is volledig uitgerust en heeft een eigen terras/tuin die aansluit op de gemeenschappelijke tuin. In het common house kan je gebruik maken van een grote eetzaal met professionele keuken, een thuiswerkplek, een lounge, muziek/fitnesskamer, een wassalon, logeerkamers en de kelder.

Meer info: <https://www.cohousingvinderhoute.be/>

Cohousing Vinderhoute (righttobuildtoolkit.org.uk)

De Kaasdroger in Boutersem.

is een voorbeeld van een kleine cohousing, een project van 4 gezinnen (variërend qua aantal gezinsleden). Hun woonidee ziet er als volgt uit:

- privaat: 4 units met aansluitende privé-tuintjes
- gedeelde ruimten zijn: multifunctionele zolderruimte (de graanzolder), een wasplaats, werkruimte, berging, fietsenstalling,...)
- De projectruimte van 'De Broeikas' herbergt heel wat activiteiten naar buiten toe (workshops, co-working plek, concertjes, kinderateliers, enz ...).
- gedeelde tuin met moestuin, weides, serres, stal, tipi, vuurplaats, composttoilet en buitenspeelruimte voor kinderen met originele speeltuigen.

Meer info: <http://www.dekaasdroger.be/>

De Kaasdroger, gezamenlijke maaltijd (website)

Cohousing La Grande Cense in Clabecq

Een vierkantshoeve werd omgebouwd tot de eerste grote cohousing van België. De hoeve met bijgebouwen biedt onderdak aan 22 huishoudens (gezinnen en alleenstaanden) met uitgebreide gemeenschappelijke ruimtes (zaal, keuken, kinderspeelruimte, gastenkamers, werkatelier, parling, fietsenberging, binnenkoer en grote tuin. Meer info: <https://www.lagrandecense.be/>

La Grande Cense (SH-LJ)

De Okelaar in Wolvertem

De Okelaar is een cohousing project in het centrum van Wolvertem, gestart begin 2012 en bewoond sinds 2018. Een oud klooster en 2 aanpalende schoolgebouwen werden omgevormd tot een woongemeenschap met 23 wooneenheden, voor bewoners en gezinnen van alle leeftijden. Het gelijkvloers aan de straatkant heeft een grote eet/feestzaal, een professionele keuken, een wascafé, biowinkeltje, vormingsruimtes, ... ook open voor gebruik door het dorp. Hoge isolatiewaarde, gebruik van natuurlijke materialen en grassdaken zijn maar enkele van de keuzes die De Okelaar tot een duurzaam project maken

Meer info: www.okelaar.be

Cohousing De Okelaar, openingsfeest (SH-LJ)

Huisdelen

Bij huisdelen (ook wel samenwonen onder één dak genoemd) is de privé ruimte beperkt ten voordele van veel gemeenschappelijke ruimte. We onderscheiden leefgemeenschappen en woongroepen.

Leefgemeenschap

In een leefgemeenschap leven de mensen sterk op elkaar afgestemd, je kan soms van een gezinsverband spreken. Vaak is er een bindend thema zoals religie of andere vormen van spiritualiteit, of sociaal engagement, e.d.m. Deze woonvorm komt minder vaak voor dan de woongroep.

Een voorbeeld van leefgemeenschap:

De Brug in Lier.

Daar wonen zusters, leken en gasten samen in het oude klooster. www.debrug.be

De Brug, bewonersbijeenkomst (web)

Woongroep

Er zijn in ons land vele honderden woongroepen, of het nu gaat over studenten, jonge volwassenen of tegenwoordig ook senioren. Het gaat meestal om huurhuizen met afzonderlijke contracten, met een hoofdhuurder of een groepshuur [zie '3.4.1 Huren bij huisdelen'].

Doorgaans beschikken de bewoners over een privé slaapkamer, maar de trend gaat naar meer eigen ruimte, zoals een salonnetje, of een heuse studio. De gemeenschappelijke functies in het huis spelen zich af in de leefruimtes (zoals keuken, eetkamer, zithoek, ...), soms wordt het sanitair gedeeld, of nog een tuin, berging, werkatelier, enz

Gemeenschapshuis

Ook de term gemeenschapshuis wordt gebruikt, maar wel als de voorwaarde van zelfbeheer voor het dagelijks leven vervuld is. Terwijl in een woongroep het engagement van de bewoners naar samenwonen meer langdurend is, gaat het in een gemeenschapshuis om een meer tijdelijke bewoning. Nietemin kunnen gemeenschapshuizen, ook met een zekere turn-over, toch als groep een continu karakter behouden.

Gemeenschapshuizen van studenten en/of werkende jongvolwassenen komen vooral voor in de grotere (studenten)steden. Het is vaak de eerste kennismaking van jongeren met een vorm van gemeenschappelijk wonen.

Voorbeelden van een woongroep:

Utopia in Haaltert.

Vijf bewoners delen sinds meer dan 30 jaar een oude vierkantshoeve. De woonunits liggen aan het centrale binnenplein, de tuin heeft verschillende functies (groentetuin, stiltezone, ontspanning,...). Er is een centrale keuken en sanitair.

Utopia, gedeelde tuin en leefruimtes (SH-SDB)

Withoef aan de Heide, Kalmthout.

is een ander, recent voorbeeld van een woongroep van vijf 50+-ers in een grote villa in Kalmthout. Ze gebruiken het huis gemeenschappelijk, dragen er samen zorg voor en elk van de bewoners zet zijn talenten in om het geheel te beheren.

withoef aan de heide, gedeelde living (web)

Andere varianten op de types GW

- dubbelwonen en zorgwonen: twee naastgelegen, betrokken woonsten, al dan niet met zorgrelatie
- Retrofit woongemeenschap: geleidelijk opbouwende gemeenschap verspreid in een buurt
- Gestippeld wonen en Harmonica wonen: verspreide appartementen in een woonblok met wisselend aantal deelnemers
- Ecodorp, ecowijk, eco-gemeenschap: met sterke ecologische en duurzame inslag

[zie voor deze vormen:

['1.2.3 Varianten van gemeenschappelijk wonen'\]](#)